

Aangepast Procesvoorstel deel 2 Kerntakendiscussie

1. Inleiding

Om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen, waren de afgelopen jaren steeds ombuigingsmaatregelen noodzakelijk. Die zullen ook de komende jaren nodig zijn. De genomen ombuigingsvoorstellen hebben er toe geleid dat er nauwelijks lucht meer in de begroting zit. Nieuwe bezuinigingen zijn dus niet meer door schrappen of een kaasschaafmethode te realiseren. Dit betekent dat fundamentele keuzes gemaakt moeten worden.

Een kerntakendiscussie is een instrument om bouwstenen aan te reiken voor het maken van die fundamentele keuzes. Keuzes die moeten leiden tot een sluitende meerjarenbegroting, die voldoende mogelijkheden biedt om tegenvallers op te vangen en in te spelen op actuele of nieuwe behoeften.

Mede op grond van deze overwegingen heeft de gemeenteraad in september 2014 een destijds voorliggend procesvoorstel kerntakendiscussie vastgesteld. Conform dat procesvoorstel werd de kerntakendiscussie in twee delen gesplitst. Het eerste deel zou gaan over de subsidies van het WelzijnsBudgetPlan. Met het besluit van uw raad van 24 februari over "Een andere kijk op subsidies" is dat deel afgerond. Het tweede deel zou zich richten op de overige beïnvloedbare uitgaven van de gemeentebegroting met een focus op het regiedomein "regie op uitvoering". In de meerjarenbegroting is vanaf 2016 een taakstelling van € 340.000 opgenomen voor dit onderdeel van de kerntakendiscussie.

In het procesvoorstel dat in september 2014 ter besluitvorming voorlag, was een aanpak opgenomen om vorm en inhoud te geven aan dit deel van de kerntakendiscussie. Op grond van de ervaringen met het eerste deel en voortschrijdend inzicht, wordt een andere aanpak van deel 2 van de kerntakendiscussie nodig geacht om tot het gewenste resultaat te komen. Om die reden is eerder vastgesteld procesvoorstel aangepast.

In deze notitie wordt aangegeven waarom het college aanpassing van het eerder vastgestelde procesvoorstel nodig vindt en wordt het aangepaste proces geschetst om op een goede wijze vorm en inhoud te geven aan deel 2 van de kerntakendiscussie.

2. Kaders procesvoorstel

a. Coalitieprogramma

Het voeren van een kerntakendiscussie is opgenomen in het coalitieprogramma dat eind mei in de raad is besproken en voor kennisgeving is aangenomen.

b. Sluitende meerjarenbegroting

Elke begroting dient meerjarig sluitend te zijn. De kerntakendiscussie moet als resultaat gaan opleveren dat de begroting niet alleen sluitend is, maar ook nog voldoende ruimte biedt om tegenvallers op te vangen en voor het financieren van actuele, nieuwe ontwikkelingen. Het coalitieprogramma geeft aan dat de begroting meer dan sluitend moet zijn.

3. Waarom aanpassing van eerder vastgesteld procesvoorstel inzake deel 2?

In het eerdere procesvoorstel werd er vanuit gegaan dat het regiedomein "regie op uitvoering" centraal zou staan bij de invulling van het tweede deel. In de voorbereiding van deel 2 ontstond twijfel of dit wel de goede aanpak was voor een kerntakendiscussie. De vraagstelling inzake regie op uitvoering maakt duidelijk wat de

wenselijke wijze is om een taak te organiseren, maar leidt op zich niet tot een antwoord op de vraag of een taak al dan niet een kerntaak is. Die laatste vraag moet eigenlijk voorafgaan aan de vraag hoe een taak georganiseerd moet worden.

Er van uitgaande dat er consensus is over het begrip kerntaak, leidt de kerntaakbepaling uiteindelijk tot een lijst van taken die een kerntaak zijn en die je dus ongemoeid laat en een lijst van taken die geen kerntaak zijn en diegeschrappt worden of.....? De laatste lijst zou lang kunnen worden bij het hanteren van een strenge definitie voor het begrip kerntaak en zou tot een (wellicht veel) grotere bezuiniging kunnen leiden dan het benodigde bedrag van € 340.000. Om dan toch tot dat bedrag te komen, moet een keuze gemaakt worden in de lijst van de niet-kerntaken. Op grond waarvan, vanuit welke visie kan/moet die keuze gemaakt worden? Er is behoefte aan een visiedocument als toetsingskader en een ordeningsprincipe om taken te rubriceren, om nuance aan te brengen in het vraagstuk: kerntaak of niet.

4. Voorgestelde aanpassingen

A. Geactualiseerde stadsvisie als toetsingskader

De taakstelling heeft een structureel karakter, met consequenties dus voor de toekomst. De vraag of een taak een kerntaak is, moet dan ook niet alleen vanuit de huidige situatie beantwoord worden, maar zeker ook vanuit een visie op de toekomst. Wat voor een gemeente wil Veldhoven over 15 jaar zijn en welke rol speelt een gemeentelijke overheid in die gemeente? Welke taken zijn, naast de verplicht wettelijke taken, essentieel om die gewenste toekomstsituatie te bereiken?.

Er is een dergelijke toekomstvisie, namelijk de bestaande stadsvisie "Het beste van Veldhoven, the best of both worlds". De huidige stadsvisie is een toekomstplan, een toetsingskader voor de ontwikkeling van de gemeente tot 2030. Een levend document dat in de jaren tot 2030 aangepast kan worden aan actuele ontwikkelingen. Daartoe is nu, in 2015, zonder meer aanleiding. De huidige stadsvisie is immers opgesteld in 2005, tien jaar geleden dus. In die 10 jaar is er veel veranderd. Zo was er toen nog geen sprake van een grootschalige overheveling van taken van het rijk naar de gemeenten op het terrein van het sociale domein (decentralisaties), was er geen economische crisis met onder meer gevolgen voor de volkshuisvesting en de financiële situatie van de gemeente en liep de samenwerking van Veldhoven met de regio vooral via het SRE. En het woord regiegemeente bestond toen nog niet..... Gelet daarop is het, om een stadsvisie te kunnen gebruiken als belangrijk toetsingskader in de kerntakendiscussie, nodig de bestaande stadsvisie te actualiseren.

In de te actualiseren stadsvisie zal ook de regionale positionering van de gemeente duidelijk moeten worden opgenomen. In het kader van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie zullen de bestaande regionale samenwerkingsverbanden, vooruitlopend op de geactualiseerde stadvisie, tegen het licht worden gehouden en worden ingedeeld in majeure en reguliere samenwerkingsverbanden. Bij de majeure samenwerkingsverbanden is sturing door de gemeenteraad gewenst, bij reguliere samenwerkingsverbanden voldoet controle door het college. Deze keuze wordt in het 2^e kwartaal van 2015 aan college en raad voorgelegd. In de herijking van de stadsvisie kan verder worden ingegaan op de wijze van sturing van die samenwerkingsverbanden. Wat kan en wil onze gemeente bijdragen aan (de kracht van) onze regio en hoe wil Veldhoven dat organiseren? Wat levert een krachtige regio op voor de positie van Veldhoven? Welke samenwerkingsverbanden behoren daarom tot de kerntaken van Veldhoven en welke inzet past daar dan bij? Het antwoord op deze vragen in de geactualiseerde stadsvisie kan gaan betekenen dat we onze regionale inspanningen op sommige thema's gaan versterken, maar ook dat we op sommige thema's ons terughoudender gaan opstellen of zelfs de keuze maken geheel

te stoppen met een samenwerkingsverband. Het kan ook betekenen dat we andere partijen een grotere rol gaan geven bij de samenwerking, daarom kan samenspraak met dergelijke partijen een meerwaarde opleveren.

De geactualiseerde stadsvisie is tot slot ook zeer bruikbaar als uitwerking van de gemeentelijke visie op haar bestuurlijke toekomst. De provincie heeft in het kader van Krachtig Bestuur Brabant immers aan de gemeente gevraagd om een visie op de wijze waarop de gemeente haar taken in de toekomst wil gaan uitvoeren en met welke partijen. De bestaande visie van congruente samenwerking gebaseerd op inhoudelijke meerwaarde blijft leidend, echter de specifieke uitwerking hiervan in de geactualiseerde stadsvisie kan het geheel nog beter inbedden. Voor welke taken is de lokale component van essentieel belang voor het welslagen en welke taken kunnen we beter uitvoeren als we ze samen met anderen op een hoger schaalniveau oppakken?

Samenspraak

De huidige stadsvisie is tot stand gekomen op basis van overleg met stakeholders in de samenleving. Het is aangewezen om via samenspraak te komen tot een geactualiseerde stadsvisie. Zowel intern als extern zullen samenspraakbijeenkomsten belegd worden.

Met externe stakeholders op de volgende terreinen:

- sociaal domein (zorg en welzijn)
- educatie, cultuur, sport, recreatie
- middenstand, horeca
- wijken (bewoners, wijkinstellingen, corporaties)
- Veldhoven en de regio (VOC, corporaties, Brainport). Het aantal regionale samenwerkingsverbanden is ten opzichte van het moment waarop de huidige stadsvisie werd opgesteld (2005) sterk toegenomen. Het ligt voor de hand om aan dit aspect, aan de wijze waarop gestuurd wordt op de majeure samenwerkingsverbanden, een apart hoofdstuk te wijden in de stadsvisie.

Bij de externe bijeenkomsten zijn ook steeds de bij die terreinen betrokken (beleids-)medewerkers van de gemeente aanwezig.

Interne bijeenkomsten:

- met de gemeenteraad
- met het college
- met het MT.

De leden van de raad zullen ook voor de externe bijeenkomsten worden uitgenodigd. Zij worden daardoor meegenomen in het proces en krijgen dus niet op enig moment een kant en klare geactualiseerde stadsvisie voorgelegd.

B. Indeling van alle taken in drie categorieën

Een stadsvisie is een visie op hoofdlijnen en daaruit zal niet één op één voor alle taken duidelijk worden of die taak een voor de toekomst belangrijke (kern-)taak is.

Bovendien zullen in de stadvisie ook niet alle wettelijke taken een plaats krijgen.

Naast de stadvisie is er derhalve behoefte aan, zoals in vorig hoofdstuk is geconcludeerd, aan een ordeningsprincipe dat alle taken rubriceert. Voorgesteld wordt als ordeningsprincipe alle taken in drie categorieën te verdelen. Een indeling die meer nuance bewerkstelligt dan een indeling in de twee rubrieken: kerntaak en geen kerntaak. Die nuancering is nodig c.q. kan helpen bij het maken van keuzes om tot de invulling van de taakstelling van € 340.000 te komen.

De voorgestelde categorieën zijn:

Categorie A: Noodzakelijk

Tot deze categorie horen:

- de "harde" wettelijke taken. De wet schrijft niet alleen voor dat deze taken moeten worden uitgevoerd, maar schrijft ook voor op welke wijze dit moet gebeuren en wat de vereiste inzet van de gemeente is.
- de absoluut noodzakelijke/onmisbare taken (mede op basis van de geactualiseerde stadsvisie) voor de toekomst van de gemeente Veldhoven.

De inspanning van de gemeente voor de taken in deze categorie blijft minimaal op het huidige niveau gehandhaafd.

Met inachtneming daarvan kan wel worden bekeken of in het kader van regie op uitvoering de gemeente zelf die taken uitvoert of dat samen doet met derden of de taken uitbested. Omdat uitgangspunt is het huidige niveau te handhaven, zal een andere organisatie van de uitvoering nauwelijks tot geen besparing opleveren.

Categorie B: Zeer wenselijk

Tot deze categorie horen:

- de "zachte" wettelijke taken. De wet schrijft voor dat de gemeente er voor moet zorgen dat een bepaalde taak wordt uitgevoerd, maar schrijft niet voor op welke wijze (door wie) dit moet gebeuren en wat de vereiste inzet van de gemeente is. Voorbeeld: in het kader van de transities moet de gemeente aan cliëntondersteuning doen, maar de wet bepaalt niet wie dat moet doen en welk bedrag daaraan besteed moet worden. De gemeente kan dus voor een 10 gaan, maar ook voor een 6. Vanwege de wettelijke basis kan niet besloten worden de gemeentelijke inspanning voor een taak die tot deze categorie behoort geheel stop te zetten.
- de zeer wenselijke taken (mede op basis van de geactualiseerde stadsvisie) voor de toekomst van de gemeente Veldhoven.

De inspanning van de gemeente voor de taken in deze categorie heeft een voldoende niveau. Waar in de huidige situatie dit aanzienlijk meer is dan voldoende, kan verlaging van het niveau bezien worden. Dit kan tot besparingen leiden.

Met inachtneming van hetgeen is gesteld over het niveau kan worden bekeken of in het kader van regie op uitvoering de gemeente zelf die taken uitvoert of dat samen doet met derden of de taken uitbestedt.

Categorie C: Wenselijk, maar....

De taken in deze categorie zijn niet wettelijk, hebben geen wettelijke basis.

Ook de taken in deze categorie zijn belangrijk en het opnemen in deze categorie houdt dan ook beslist geen diskwalificatie in, maar (mede op basis van de geactualiseerde stadsvisie) kan aan deze taken ten opzichte van de taken in de categorieën A en B een minder hoge prioriteit toegekend worden.

De inspanning van de gemeente voor de taken in deze categorie wordt op een lager niveau gebracht of kan geheel vervallen. De invulling van de taakstellende bezuiniging van € 340.000 zal dan ook grotendeels gevonden worden door taken in deze categorie geheel te schrappen of de inspanning daarvoor aanzienlijk te verminderen of anders te organiseren.

Ten aanzien van taken die geheel geschrapt worden, kan in het kader van regie op uitvoering worden gesteld dat die taken worden los gelaten, aan de samenleving worden over gelaten. Als vanuit de gemeente een bepaalde vorm van facilitering aangewezen is om dit te bereiken, kan dit vallen onder het uitgangspunt "de inspanning aanzienlijk verminderen".

Bij de taken die niet geheel geschrapt worden, maar waarvan het niveau van gemeentelijke inspanning aanzienlijk vermindert, kan worden bekeken of in het kader

van regie op uitvoering de gemeente zelf die taken uitvoert of dat samen doet met derden of de taken uitbesteed.

Consequenties van de indeling

De taken opgenomen in de categorieën A en B kunnen beschouwd worden als kerntaak.

Voor de invulling van de taakstellende bezuiniging van € 340.000 zal in eerste instantie gekeken worden naar de taken in categorie C, die geheel geschrapt worden of waarvan de inspanning aanzienlijk verminderd wordt. In tweede instantie kan gekeken worden naar besparingsmogelijkheden in categorie B inzake die taken waarvoor de inspanning in de huidige situatie aanzienlijk meer is dan het voor die categorie nodig geachte niveau voldoende.

5. Wie gaat kerntakendiscussie voeren?

De gemeenteraad heeft er in september 2014 voor gekozen dat het proces kerntakendiscussie wordt uitgevoerd onder regie van het college. Er is geen aanleiding om voor deel 2 een andere aanpak voor te stellen, met dien verstande dat op grond van de discussies over een klankbordgroep het college nu opteert voor de uitvoering zonder een klankbordgroep.

Het college zal er derhalve voor zorgen dat er een geactualiseerde stadsvisie komt en zal, mede op basis van die geactualiseerde stadsvisie en ambtelijke input, een voorstel aan de gemeenteraad voorleggen over de indeling van de taken in categorieën en de invulling van de taakstelling op grond daarvan. Voor die invulling van die taakstelling zullen meerdere mogelijkheden zijn om uit te kiezen. Het college zal derhalve een voorstel met varianten voorleggen.

6. Stappen proces, tijdpad

In het eerdere procesvoorstel werd er vanuit gegaan dat de inhoudelijke en financiële resultaten van de kerntakendiscussie deel 2 verwerkt zouden worden in de gemeentebegroting 2016, waarover de raad in november 2015 een besluit neemt. Met de aanpassingen die nu worden voorgesteld, is dat geen haalbaar tijdpad. Het actualiseren van de stadsvisie zal, zeker door de samenspraak, de nodige tijd vergen. Het aangepaste tijdpad, zoals hieronder uiteengezet, voorziet in besluitvorming over deel 2 van de kerntaken-discussie in februari 2016. Het besluit over de invulling van de taakstelling voor 2016 wordt dus niet voorafgaand aan dat jaar, maar aan het begin van dat jaar genomen. In de meerjarenbegroting 2016-2019, waarover in november 2015 besluitvorming plaatsvindt, blijft de stelpost van € 340.000 voor 2016 gehandhaafd.

Rekening houdend met hetgeen in de vorige hoofdstukken en hiervoor in dit hoofdstuk is verwoord, kunnen de volgende stappen c.q. kan het volgende tijdpad worden onderscheiden:

<i>a. Besluit raad Aangepast procesvoorstel</i>	<i>14 april 2015</i>
<i>b. Samenspraaktraject stadsvisie</i>	<i>15 april -1 oktober 2015</i>
<i>c. Opstellen lijst van alle taken, die in categorieën ingedeeld moeten worden</i>	<i>mei 2015</i>
<i>d. Eerste ambtelijke indeling in categorieën</i>	<i>juni/juli 2015</i>
<i>e. Bespreking ambtelijke indeling met verantwoordelijk portefeuillehouders</i>	<i>eind augustus/ begin september 2015</i>
<i>f. Opstellen geactualiseerde stadsvisie</i>	<i>tweede helft september/ 1^e helft oktober 2015</i>
<i>g. Toetsing ambtelijke indeling (met verwerking reacties uit stap e) aan geactualiseerde stadsvisie</i>	<i>tweede helft oktober/ eerste helft november</i>

h. Opstellen advies aan gemeenteraad

*tweede helft november/
college december 2015*

i. Besluitvorming gemeenteraad:

- beeldvormende raad

januari 2016

*Gelet op het complexe karakter wordt een
aparte avond voor toelichting en technische
vragen aangewezen geacht*

- oordeelsvormende raad

januari 2016

- besluitvormende raad

februari 2016